

Johtočála 2025-29

Dáhton 1.07.2025

Buhtada johtočállaga: 2023-33

Njuolggadus Boazodoalu ovddidanfoandda kapihttal 5, Doarjja meahccemánáidgárdái - kommentárat njuolggadussii

Kommentárat ja čilgehusat Boazodoalu ovddidanfoandda kapihttal 5 njuolggadussii - Doarjja meahccemánáidgárdái

Sisdoallu

Álggahus	2
Obbalašgovva rievdadusaid badjel	2
Rievdadusat Boazodoallošiehtadusa 2025/2026 mielde	2
Njuolggadusa mearrádusat	3
§ 5-1. Ulbmil.....	3
Kommentárat mearrádussii.....	3
§ 5-2. Definišuvnnat.....	3
Kommentárat mearrádussii.....	3
§ 5-3. Eavttut meahccemánáidgárdedoarjagii	3
Kommentárat mearrádussii.....	4
§ 5-4. Doarjaga mearri	5
Kommentárat mearrádussii.....	6
§ 5-5. Sierragáibádusat ohcamii ja ohcanáigemearrái	6
Kommentárat mearrádussii.....	6

Álggahus

Johtočála lea doarjjaohcciide ortnegii BOF-njuolggadusa kapihttal 5 doarjaga birra meahccemánáidgárdái, ja čilge njuolggadusa ja duogáža mearrádusaide.

Obbalašgovva rievdadusaid badjel

Rievdadusat Boazodoallošiehtadusa 2025/2026 mield

§ 5-3. Eavttut meahccemánáidgárdedoarjagii

Mearrádusas lea ođđa njealját lađas mii dárkkuha ahte mánnáfuolaheaddji ferte leat deavdán 15 jagi.

§ 5-5. Sierragáibádusat ohcamii ja ohcanáigemearrái

Mearrádus gáibida ohccis deavdit nama ja riegádandáhtona sus guhte galgá fuolahit mánáid.

Njuolggadusa mearrádusat

§ 5-1. Ulbmil

Ulbmil doarjagiin lea láhčit diliid nu ahte eanebut bearrašis sáhttet searvat stuorát boazobargguide orohagas, geassesiiddas, dálvesiiddas dahje boazosearvvis, ja veahkkinn hukset mánáid máhtu dáid doaimmaid birra.

Gáldu: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond, kapittel 5](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Ulbmil meahccemánáidgárdedoarjagiin lea boazopolitihkalaš mihtuid mielde mat das leat namuhuvvon. Jus lea eahpáhus njuolggadusa mearrádusaid dulkoma oktavuodas, de sáhtta ulbmilmearrádusa geavahit árvoštallanmomeanttan.

§ 5-2. Definišuvnnat

Meahccemánáidgárddiin oaivvilduvvo organiserejuvvon ja áigeráddjejuvvon geahčču mánáid dáfus geat leat vuollel skuvlaagi áigodagain go leat stuorát boazobarggut. Dákkár mánnágeahčču ferte sisttisdoallat heivehuvvon oahpahasdoaimmaid boazodoalus.

Gáldu: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond, kapittel 5](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Mearrádusa sátnádeami mielde ferte mánnáfuolaheamis leat heivehuvvon oahpahanaktivitehtat boazodoalus vai dat lea meahccemánáidgárdi.

Mo ohcci heiveha praktihkalaš čađaheami fuolaheamis ja oahpaheamis lea ohccái mearridit, dan vuodul ahte mii lea buoremus sin orohakkii, geassesiidii, dálvesiidii dahje boazosearváii.

Ovdal lea doarjja meahccemánáidgárdái juolluduvvon čuovvovaš oahpahanaktivitehtaide:

- cegget ja njeaidit lávu
- dahkat dola ja bassit biepmu dolas
- oahppat boazonamahusaid
- njoarostallat
- ráhkkanahhtit ja čađahit miessemearkuma
- čorget gárddi
- suovastuhttit birgguidda
- spilet dulljiid

Meahccemánáidgárdi galgá čađahuvvot stuorebuš boazodoallodoaimmaid oktavuodas. “Stuorebuš boazodoallodoaimmat” sáhttet leat earret eará ealu čohkken, miessemearkun, njuovvan, rátkin, johtin jahkodatguohtumiid gaskkas ja suvdin.

§ 5-3. Eavttut meahccemánáidgárdedoarjagii

Doarjja mánáide meahccemánáidgárddis sáhtá juolluduvvot orohahkii, geassesiidii dahje boazosearvá gitta golmma vahkkui jagis stuorát boazobargguid oktavuodas. Dasa lassin sáhtá siidaoasi jodiheaddji dálvesiiddas ohcat doarjaga dán njuolggadusa mearrádusaid mielde.

Doarjja sáhtá juolluduvvot mánnágehččui dan orohaga, geassesiidda. dálvesiidda dahje boazosearvvi gulli mánáid dáfus gos boazodoalloaibma čađahuvvo. Doarjja juolluduvvo gitta dan mánu rádjái go mánná álgá skuvlii.

Doarjja iežas mánáid ja/dahje náittosguoimmi/ovttasássi mánáid gehččui sáhtá dušše juolluduvvot jus mánná/mánát leat oassin joavkkus ovttas eará mánáiguin, ja jus iežas mánát ja/dahje náittosguoimmi/ovttasássi mánát eai daga eambbo go 1/3 dán joavkkus.

Mánnágeahčči ferte leat deavdán 15 jagi.

Gáldu: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond, kapittel 5](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Vuosttaš lađas: Geat sáhttet oažžut doarjaga?

Listtu daid badjel geat sáhttet oažžut doarjaga lea dievaslaš, mii mearkkaša ahte ohcamušat earáin, ovdamearkka dihte siidaosiin dahje oktasaš boazoeaiggádiin, eai leat kapihttal 5 siskkobealde. Dakkár ohcamat hilgojuvvojit meannutkeahtá.

Orohaga, geassesiidda dahje boazosearvvi stivra sáhtá ovddidit ohcama, dahje son guhte lea ožžon lobi ovddastit orohaga/siidda/boazosearvvi.

Dálvesiiddas ferte siidaoassejodiheaddji siiddas leat ohccin. Dálvesiiddat eai leat sierra juridihkalaš subjeavttat ja dan dihte eai sáhte leat ovddasvástideaddjit vejolaš ruovttoluottamáksingáibádusa oktavuodas. Dan dihte lea doarjjavuogaduvvon siidaoassejodiheaddji mii ferte ohcat dálvesiidda ovddas, vrd. Stáda ekonomijastivrema njuolggadusat čuokkis 6.3.5.

Áigeráddjen

Doarjja sáhtá juolluduvvot gitta golmma vahkkui jagis seamma ohcci ovddas. Jagis oaivilduvvo kaleanddarjahki. Vahkkuin oaivilduvvojit bargovahkkut, dat mearkkaša ahte sáhtá oažžut doarjaga viđa beaivái vahkkus. Jus ohcanáigodat ii leat olles vahkkuid ovddas, de galgá rehkenastojuvvot lagamus dievaslaš vahkkomearrái. Ovdamearkka dihte, ohcci mii lágida meahccemánáidgárddi guokte vahkku ja golbma beaivvi sáhtá oažžut meahccemánáidgárdedoarjaga golmma vahkku ovddas.

Jus ohccojuvvo lágidit meahccemánáidgárddi badjel golbma vahkku, de ohccái juolluduvvo doarjja eanemusat golmma vahkku ovddas, ii ge daid beivviid ovddas mat leat badjel golbma vahkku.

Eai leat ráddjejumit das ahte man dávjá meahccemánáidgárdi sáhtá lágiduvvot, muhto beaivemearri obbalaččat seamma ohccis ii galgga leat badjel golbma bargovahkku juohke kaleanddarjagis. Dat sáhtá ovdamearkka dihte leat 1,5 vahkku mearkumii geassemánus ja 1,5 vahkku njuovvamii borgemánus seamma jagis.

Nubbi lađas: Masá sáhtá oažžut doarjaga?

Makkár mánáid ovddas sáhtá oažžut doarjaga?

Doarjaga sáhtá oažžut dušše mánáid ovddas mat servet meahccemánáidgárdái ja gullet seamma orohakkii/siidii/boazosearváii go ohcci. Ii sáhte oažžut mánnáfuolaheapmái doarjaga meahccemánáidgárddi oktavuodas jus mánás ii leat dakkár gullevašvuohta.

Mánát fertjit searvat aktivitehtaide ja máhttoloktemii mii fállujuvvo meahccemánáidgárddi bokte. Ii leat doarváii ahte máná čuovvu eatnis dahje áhčis gárdái ja passiivvalaččat geahččá.

Ahkemearit

Doarjja juolluduvvo gitta dan mánu rádjái go máná álgá skuvlii. Dat mearkkaša, ahte mánáid ovddas mat devdet 6 jagi kaleanddarjagis sáhtá oažžut doarjaga gitta suoidnemánnui.

Ii leat vuolit ahkemearri meahccemánáidgárddi searvamii, muhto lea lunddolaččat ráddjejupmi aktivitehtaid ja máhttoloktema mielde mii fállujuvvo meahccemánáidgárddis. Lea dohkálaš heivehit aktivitehtaid ja oahppama iešguđetge ahkejovkui.

Makkár golut gokčojuvvojit?

Leat dušše mánnáfuolaheami bálkágolut mat gokčojuvvojit. Bálkágolut duodaštuvvojit bargošiehtadusain maid mánnáfuolaheddjiin. Eará golut meahccemánáidgárddi doaimmaheapmái eai gokčojuvvo.

Goalmmát lađas: iežas mánáid ja náittos-/ássanguoimmi mánáid fuolaheapmi

§ 5-3 goalmmát lađđasa mielde sáhtá oažžut doarjaga iežas mánáid, ja/dahje náittos-/ássanguoimmi mánáid fuolaheapmái jus:

- meahccemánáidgárddis fuolahuvvojit earáid mánát, ja
- earáid mánát dahket unnimusat 2/3 mánnájoavkkus meahccemánáidgárddis

Njealját lađas: Mánnágeahčči ahki

Mearrádus gáibida ahte mánnágeahčči lea deavdán 15 jagi. Dat ahkegáibádus vástida bargobiraslága § 11-1 mii mearrida ahte mánát vuollel 15 jagi eai galgga bargat. Meahccemánáidgárddi mánnágeahččis lea ovddasvástádus áimmahuššat mánáid sihkarvuoda ja váruhit ahte eai gárta várálaš diliide. Jus mánnágeahčči lea vuollel 15 jagi boaris, de lea bargu bargobiraslága vuostá, ja ohcci ii sáhte oažžut doarjaga meahccemánáidgárdái.

§ 5-4. Doarjaga mearri

Mánáide geat leat deavdán golbma jagi juolluduvvo gitta 1 000 ruvdnosaš doarjja guđege máná nammii vahkkui.

Mánáide vuollel golbma jagi juolluduvvo gitta 2 000 ruvdnosaš doarjja guđege máná nammii vahkkui.

Gáldu: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond, kapittel 5](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Doarjja juolluduvvo mearriduvvon máksomeriid mielde, mat oidnojuvvojit maksimálamáksomearrin. Dat mearkkaša ahte jus mánnágeahčči bálká lea vuollet máksomeriid, de galgá submi mii boahtá ovdan bargosiehtadusas mánnágeahččiin biddjot vuodđun doarjjagieđahallama oktavuodas.

§ 5-5. Sierragáibádusat ohcamii ja ohcanáigemearrái

Ohcan sáddejuvvo Eanandoallodirektoráhtii mañemustá mánu mañnel go boazobarggut leat čađahuvvon.

Ohcci galgá muitalit nammaduvvon mánnágeahčči nama ja riegádandáhtona, ja daid mánáid namaid ja riegádandáhtoniid geaidda guoská. Šiehtadus mánnágeahččiin ja duodaštus ahte lea máksán mánnágeahču ovddas galgá biddjojuvvot mielddusin.

Ohcci galgá čielggadit makkár doaimmain mánát leat oassálastán, ja meahccemánáidgárddi álgin- ja loahpahandáhtona.

Gáldu: [Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond, kapittel 5](#) (Lovdata)

Kommentárat mearrádussii

Vuosttaš lađas: ohcanskovvi ja áigemearri

Doarjjaortnet lea refušuvdnaortnet gos ohcci golut gokčojuvvojit mañnel go meahccemánáidgárdi lea čađahuvvon. Ohcama galgá sáddet Eanandoallodirektoráhtii sierra skoviin mii gávdno direktoráhta neahttasiiddus.

Nubbi ja goalmát lađas: dieđut ja duodašteapmi

Mearrádusas leat gáibádusat dieđuide ja duodaštusaide mat galget ohcamii. Dieđut gáibiduvvojit vai sáhtá dárkkistit ahte:

- Son guhte lea mánnágeahčči deavdá ahkeeavttu vrd. § 5-3 njealját lađas
- bálkkáhuvvon mánnágeahčči lea duohta
- aktivitehtat maid mánát galget searvat leat heivehuvvon mánáid agiide ja ahtanuššamii
- mánáidgárddi áigodat lea § 5-3 vuosttaš lađđasa rájiid siskkobealde
- ohcanáigemearri § 5-5 vuosttaš lađđasis lea dollojuvvon
- mánát maid ovddas ohcá doarjaga leat ahkemeari siskkobealde mii boahtá ovdan kapihttal 5 mearrádusas
- mánnágeahčči lea váhnen/váhnenovddasteaddji mánáide mat gullet meahccemánáidgárddi vuollái
- mánnágeahčči lea ožžon bálkká šiehtadusa mielde Máksojuvvon bálká duodaštuvvo bánkočálihemiiin dahje sullasaš vugiin.